

ВРСТА УВОДНЕ РЕЧИ

Ово је пролегомена на обрубљено рубним записима једне животне и стваралачке повести у процесу њеног настајања, обликовања, компоновања па и декомпоновања и деконструисања, *на одређен начин*, уз извесне демистификације у постмодернистичком смислу. Ту се донекле хронолошки неповезано уграђују ауторови и Миланови искази, сећања, његова и моја поетичка размишљања и недомишљања, продубљена научна запажања, забележена у различитим периодима 80-тих година прошлога века: понајвише из 1988/1989, и каснијих периода, као и с почетка новог миленијума, до ових најновијих, и то понегде логичким, другде изпремештаним временским редом и без реда (на пример у *Фрагментисаним фрагментима*), са насловљеним одељцима, дневничким знацима, натукницама, независно од синхронизације, садржинског и другог реда и поретка. Евенуталне временске недоследности и прекоредности различите врсте (биографске, аутобиографске, друштвене, културне, уметничко естетске, књижевне и ванкњижевне...) – не би требало да збуњују добронамерне и оне друге читаоце.

У писању, дописивању, отписивању, компоновању и деконструисању ове *Друге књиге о М. С. Димитријевићу*, текст организујемо редоследом који нема увек синхрони ток и поредак уз комбиновање и прекомбиновање различитих временских раздобља једног богатог и разуђеног људског и стваралачког живљења. Тако да ова писанија представља, да парафразирамо Марка Ристића, разнородну комбинацију хронологије и антихронологије минуле епохе, у којој је Димитријевић студијско-истраживачки, поетски, путешествено, педагошко-популаризаторски и социо-политички деловао (министровање, директоровање), као и прекоредног, нередног реда. У њему су касније, када су поједини фрагменти, пасажии, одељци, нецеловите целине, писане или редиговане, заједничким снагама, по „сто пута“ провераване, језичко-стилски дотериване, усавршаване, уграђиване, дограђиване и „разграђиване“.

Изложена је понајвише хроничарско-студијска грађа и материјал са дугим, продужаваним и *замршеним сплетом* сваковрсних фактографских и других *података*, сваковрсних *утисака*, белешкарских *убележака*, главних и прекоглавних *разматрања*, личних и заједничких (породичних) и различитих *доживљаја*, путешествених и литерарно-поетских *штимунга*, проверених и поузданих меморабилија о једном *оновременом* / *надвременом* раздобљу, које је било радост детињског живљења; младост лирских узмаха; зрелост научно-стваралачког делања и размахнутих путешествених раздавања; министарских сучељавања са изумљеним санкцијама наметнутим науци и научницима; као и политичког прегањања, САНУ *академических* губитака за неколико гласова (1994, 2000), личних и родбинских туговања (одлазак оца Сергија и мајке Надежде, као и сестре Лидије у легенду), фамилијарних свадбовања и весеља, узлета, успеха и сустајања; разноликих сећања о протеклим временским раздобљима која су била и небила успон и пад, али и јединствена и непоновљива *школа живота*, узвишених и ефемерних доживљаја нашег и претходних нараштаја...

Већи део ове књиге, делимично и претходне, писан је, дописиван, и обликован у неким детаљима накнадно дотериван, дакле проспективно, перспективно, ретроспективно и тиме се, вероватно, губи понешто од ефикасности у овом *Каирос* тренутку, у смислу певања Оскара Давича.¹ Али прилози и понегде у реч прекраћени „коментар једног сведочанства, што је такође једно сведочанство, а све ово овде и нема друге амбиције но да буде сведочанство о једном времену, *сведочанство времена*. Време сведочи о себи, ја сам само случајно, субјективно посредништво и средство тог сведочења, и моји коментари су, ласкам *себи*, само једно оруђе те трансмисије“²...

У помало радно грозничавим априлским данима 2014. године привођили смо крају завршна редакторска, стилско-језичка, правописна и друга дотеривања (употпуњавање биографских бележака) прве књиге о Милану С. Димитријевићу *Астроном – песник – друмовник*. Помирили смо се са чињеницом да нам је доста тога промакло пре свега у тематско-садржинском погледу; као и у обликовању и дотеривању поменуте књиге, понајвише због обавезе да обиман рукопис предамо крајем априла на прелом Татјани Милованов. Спонтано, с Божјом помоћи, започели смо разговор о концепцији евентуалне следеће књиге, можда са бројем II, и приближно истом концепцијом, под наведеним насловом.

– У првој књизи, донекле смо биографски захватили период до мог доласка на Астрономску опсерваторију, првог септембра 1984, који је у основи документарно и студијско-мемоарски обрађен. За наредну књигу се могу издвојити неколико главних етапа: прва, од 1984. до другог марта 1993; друга, период на функцији министра за науку, технологију и развој, од марта³ поменуте године до 15. септембра 1994; трећа, на положају директора Астрономске опсерваторије, до првог јула 2001; четврта, до пензионисања првог новембра 2012. и најновија пета, после тога, јер ја нисам престао са радом и укупном активношћу – набацује Милан са суздржаним смешком, уз ауторову недоумицу да ће све означене животно – развојне фазе и етапе бити благовремено обрађене.

Вредно је помена да је Милан, сређујући врло богату оставштину / архиву свога оца Сергија Димитријевића, пронашао занимљива и драгоцену документацију на пример о породици Анђелковић (тестамент и упокојење деда Стојадина),

1 На почетку збирке песама *Каирос* Давичо пише: „Каирос је према митолошким лексиконима минорни хеленски бог тренутка који је не то м прошао, али и тренутка крца тог будућношћу. Сматрају га чак и богом повољног тренутка...“ „Велика синтеза живота развјана је у каирос-тренутке, „где је сваки од њих трајање за себе, вечност за себе...Каирос, тај бог тренутка, у ствари, изгледа да је загрцнут између неба и земље – у вечности“. – Н. Цветковић, *Нови и стари поводи (Књижевно-поетичке студије IV)*, Учитељски факултет у Јагодини, Студио „СЦ“ Јагодина, 1997, стр. 292.

2 Марко Ристић, *Hacer tiempo – Записи*, Просвета, Београд, 1964, стр. 371.

3 Овде Милан напомиње да је влада Радоја Контића изабрана око поноћи између другог и трећег марта. Због тога је председник Контић анкетирао новоизабране министре да ли желе да им плата тече од другог или трећег марта. Већина се определила за трећи, пошто су им директорске плате биле веће.

о својим почетничким литерарним покушајима из првог разреда основне школе,⁴ те податке и појединости о својим сестрама Нини⁵ и Лидији.

– Многе изненађује више области којима се бавиш, па се у недоумици питам како се на ову твоју разноврсну и плодотворну активност гледа у јавности?

– Будући да сам написао и објавио пуно тога не само из области астрономије, физике, астроинформатике, историје и философије науке, археоастрономије, него сам публикувао и поезију, путописне текстове, преводио са бугарског, енглеског и руског, уређивао часописе и друге публикације, снимао ТВ серијале о астрономији, данас злонамерни вероватно говоркају да сам сваштар, а можда ће се у некој далекој будућности, када о нама остану да сведоче само дела, неко озбиљније запитати да ли је то заиста био само *један* Милан или више њих – одговара, борајући чело, и одмахујући руком, као што је то често чинио и његов отац Сергије, који је био својеврсна институција, а урадио је готово као један мањи институт: у области економске,⁶ завичајне⁷ и историје радничког покрета,⁸ у домену библиографског рада,⁹ мемоарске¹⁰ и путописне литературе,¹¹ поезије,¹² студијских захвата и публицистике,¹³ а пре свега у домену српске средњовековне нумизматике, са опусом од седам књига¹⁴ и бројним научним прилозима.

4 Милан Димитријевић, Уч. I разр. осн. школе, *Романи и приче*, са неколико различитих целина на 18 дактилографисаних страница.

5 Пронађено је неколико рукописних песама Нине Димитријевић од 1957. до 1962.

6 *Дубровачки каравани у Јужној Србији у XVII веку*, Београд, САНУ, Научно дело, 1958; VI + 207 стр. +2 +1 карта, Посебна издања САНУ, CCCIV, Историјски институт, књ. 10. *Страни капитал у привреди бивше Југославије*, Београд, Нолит, 1958; 323 стр., Економска библиотека 4.

7 *Историја Лесковца и околине (1918-1928)*, Лесковац, Напредак, 1983; 688 +(6) стр (+ 48 страна фотографија), Библиотека Народног музеја у Лесковцу, 31. *Прилози из историје Лесковца 1929-1941*, Лесковац, Народни музеј, 2003, XVI + 227 стр.

Почеци модернизације лесковачке привреде, Лесковац, Народни музеј, 2003, 493 стр.

8 *Социјалистички раднички покрет у Србији 1870-1918*, Београд, Нолит, 1982, 350 стр., Библиотека Историја. *Комунистичка партија Југославије у легалном периоду њеног постојања*, Београд, Задужбина Андрејевић, 2001, 515 стр., Библиотека посебних издања (друго издање: 2003).

9 *Библиографија социјалистичког и радничког покрета у Србији. Са освртом на околне крајеве наше земље*, Београд, Рад, 1953, 215 стр. *Српска социјалистичка преводна литература*, Београд, Рад, 1958, 144 стр, Југословенски раднички покрет.

10 *Рад на стварању интернационалних бригада у Шпанском грађанском рату и одлазак Југословена преко Париза*, Наше стварање, Лесковац, 1975, XXII, бр. 1-3, 37-47.

11 *Писма из Холандије*, приредили Милан С. Димитријевић и Никола Цветковић, Народни музеј, Лесковац, 2007, 226 стр., Посебна издања, књ. 33.

12 *Песме и писма*, приредила Нада Димитријевић, Лесковац, Народни музеј, 1999, 124 стр. *Искре из прошлости*, приредила Нада Димитријевић, Лесковац, Народни музеј, 2001, 87 стр.

13 *Радован Драговић и стварање класног радничког покрета и Социјалдемократске странке у Србији*, Београд, НИРО „Радничка штампа“, 1978, 304 стр. +10 слика у тексту.

14 *Новац кнеза Лазара*, Крушевац, „Багдала“, 1971, 128 стр., Библиотека Источник. *Средњовековни српски новац*, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства – Српска академија наука и уметности, 1997, 146 стр.